

Systemy Informacji Geograficznej

– ich rola i zastosowanie

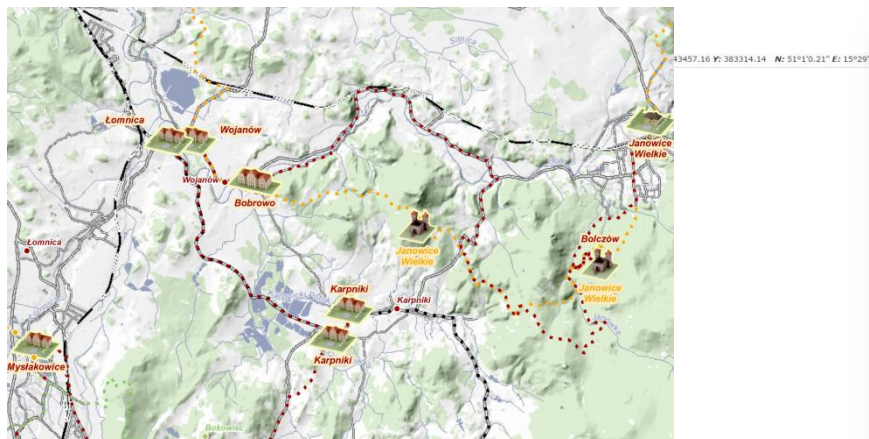
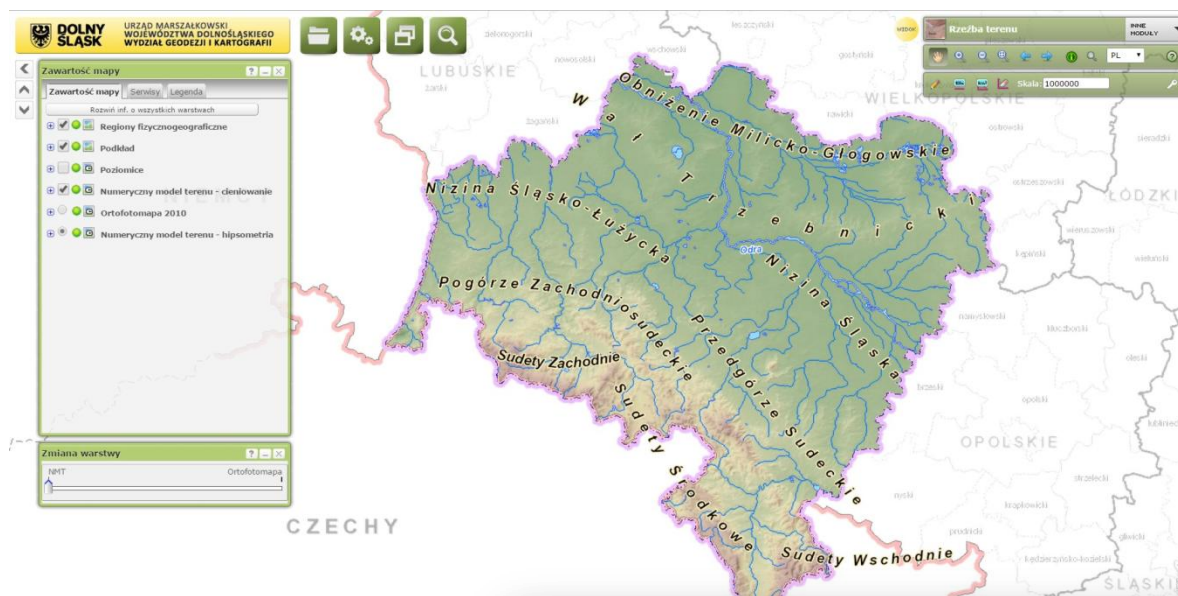
Iwona Nakonieczna

Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego
Wydział Geodezji i Kartografii
Wrocław, ul. Dobrzyńska 21/23

Wydział Geodezji i Kartografii

GEOPORTAL
DOLNY ŚLĄSK
www.geoportal.dolnyslask.pl

CO TO JEST GIS?

Geographic Information Systems

Systemy Informacji Geograficznej

Zorganizowany system składający się z komputera, oprogramowania, danych geograficznych oraz obsługi.

Przedmiot analiz : DANE GEOGRAFICZNE

Wynik analiz: INFORMACJA GEOGRAFICZNA, czyli

>>>GEOINFORMACJA<<<

GEOINFORMACJA

To informacja o otaczającym nas świecie zapisana w formie cyfrowej tak, aby możliwe było określenie:

- **kształtu**,
- **położenia** (lokalizacji w przestrzeni geograficznej),
- **cech** (nazywanych atrybutami) określonego obiektu.

(np. obiektu przyrodniczego: drzewa, cieku wodnego, stanowiska roślin chronionych itp.)

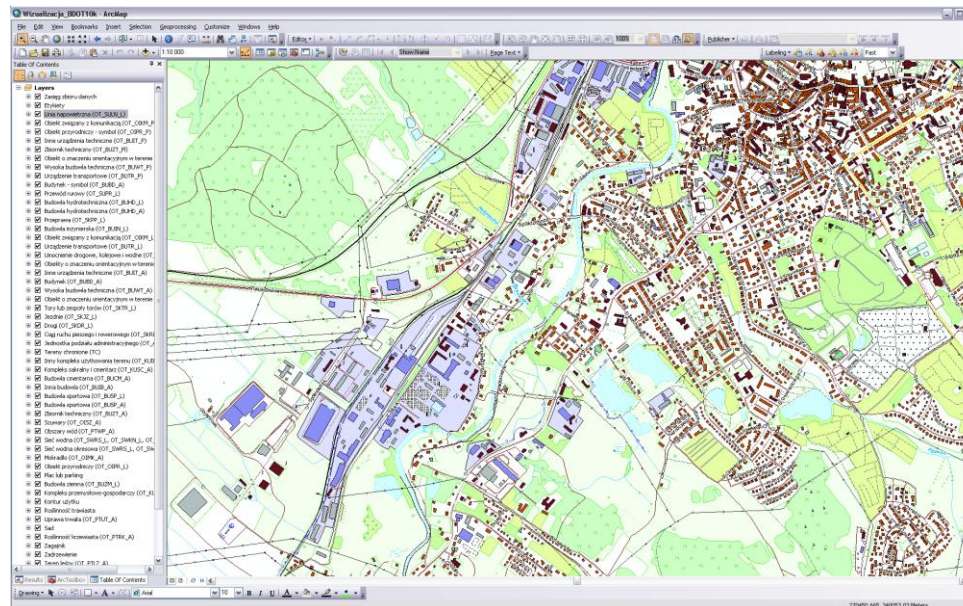
MAPA ANALOGOWA

- Tradycyjna mapa odtwarzająca rozmieszczenie obiektów w przestrzeni za pomocą umownych znaków,
- Zapis obrazu mapy dokonywany jest poprzez rysowanie, fotografię, druk itp. ,
- Nośnikiem tego zapisu mogą być takie materiały jak np.: papier, folia, tkanina czy szkło,
- Występuje w postaci map podręcznych, atlasowych i ściennych.

MAPA CYFROWA

- Mapa, w której poszczególne obiekty przedstawiane są graficznie w formie wektorowej lub rastrowej.
- Model geograficzny prezentowany w postaci cyfrowej i **przystosowany do przetwarzania danych w systemie informatycznym** i generowania z tego systemu map analogowych.
- Mapa cyfrowa może być częścią **Systemu Informacji Geograficznej (GIS)**.

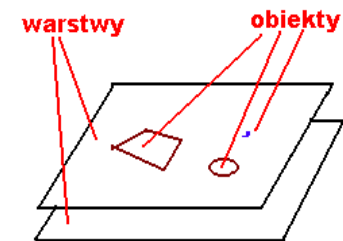
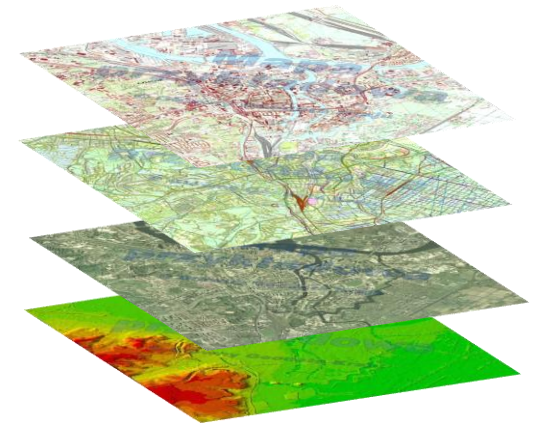
MAPA CYFROWA

Składa się z warstw, w skład których wchodzi obiekty, do których przypisane są atrybuty.

Warstwa obejmuje obiekty mające pewną cechę wspólną: np. warstwa budynki zawiera dane graficzne i opisowe na temat wszystkich budynków.

Użytkownik może wyświetlać jedną lub nakładać na siebie dowolną liczbę warstw oraz ustalać kolejność ich wyświetlania.

Obiekt to składnik warstwy i najmniejszy element jaki można wyróżnić na mapie. Jest symbolicznym przedstawieniem pewnego elementu otaczającego nas świata. Można go przedstawić za pomocą symbolu graficznego lub figury geometrycznej.

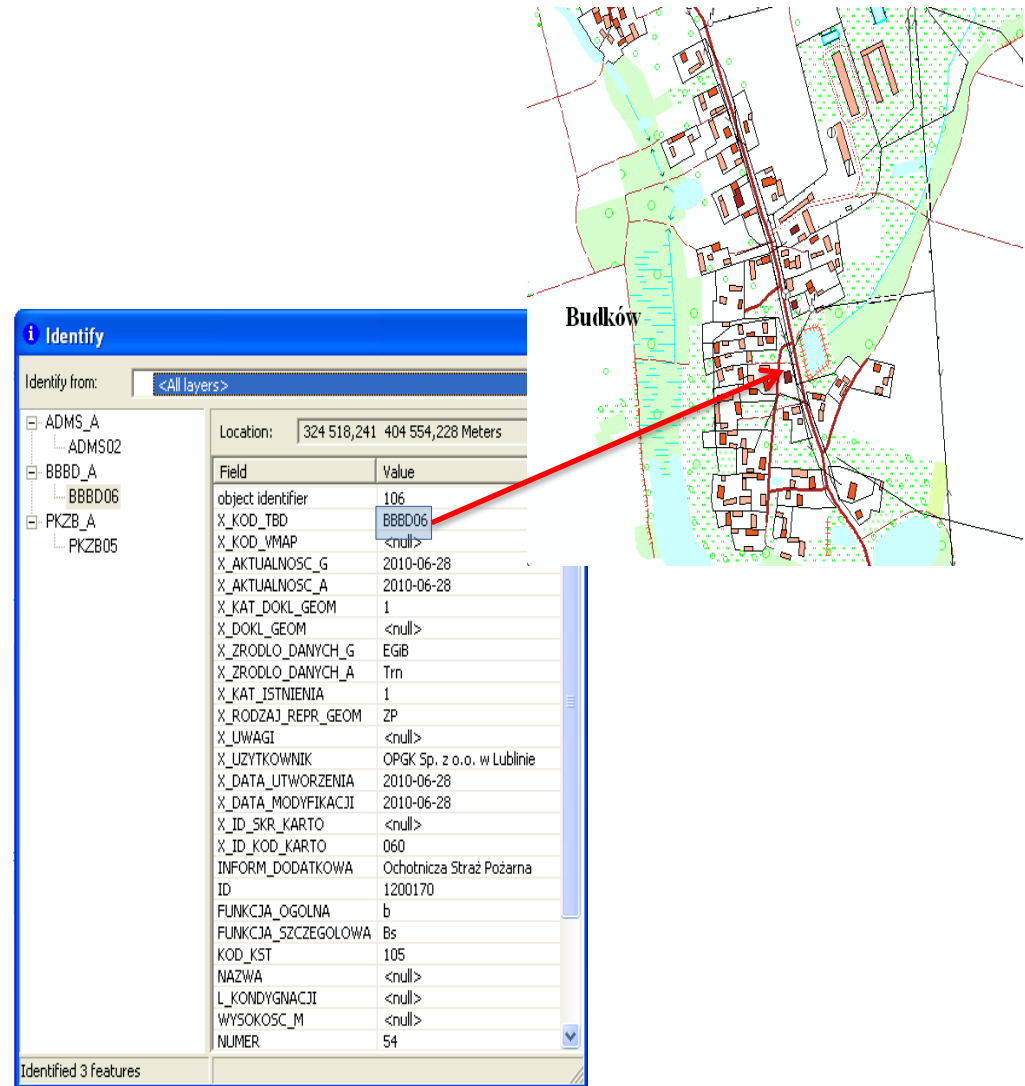

MAPA CYFROWA

Atrybuty pozwalają opisać każdy obiekt na mapie.

Dane opisowe mogą, ale nie muszą być wyświetlane w zależności od potrzeb stanowiąc swego rodzaju etykietę.

Każdy obiekt może być opisany dowolną ilością informacji dowolnego typu. Mogą to być dane liczbowe, tekstowe, graficzne lub dźwiękowe.

Identify

Identify from: <All layers>

Location: 324 518,241 404 554,228 Meters

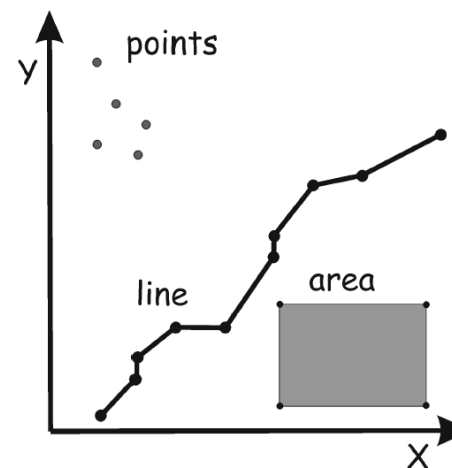
Field	Value
object identifier	106
X_KOD_TBD	BBBD06
X_KOD_VMAP	<null>
X_AKTUALNOSC_G	2010-06-28
X_AKTUALNOSC_A	2010-06-28
X_KAT_DOKL_GEOM	1
X_DOKL_GEOM	<null>
X_ZRODLO_DANYCH_G	EGIB
X_ZRODLO_DANYCH_A	Trn
X_KAT ISTNIENIA	1
X_RODZAJ_REPR_GEOM	ZP
X_UWAGI	<null>
X_UZYTEKOWNIK	OPGK Sp. z o.o. w Lublinie
X_DATA_UTWORZENIA	2010-06-28
X_DATA_MODYFIKACJI	2010-06-28
X_ID_SKR_KARTO	<null>
X_ID_KOD_KARTO	060
INFORM_DODATKOWA	Ochotnicza Straż Pożarna
ID	1200170
FUNKCJA_OGOLNA	b
FUNKCJA_SZCZEGOLOWA	Bs
KOD_KST	105
NAZWA	<null>
L_KONDYGNACJI	<null>
WYSOKOSC_M	<null>
NUMER	54

Identified 3 features

MAPA CYFROWA

Obiekty są przedstawiane za pomocą figur geometrycznych lub symboli:

- Punkt – opisany przez współrzędne określające jego położenie,
- Linia – połączenie dwóch punktów,
- Linia łamana – połączenie kilku linii,
- Poligon – obszar zamknięty,
- Symbol – element graficzny reprezentujący element kartograficzny w danym punkcie;

CO TO JEST GIS?

- System zaprojektowany w celu efektywnego **przechowywania, uaktualniania, przetwarzania, analizowania i wyświetlania** wszystkich form informacji mających odniesienie geograficzne.
- **GIS** nie przechowuje mapy ani obrazu jakiegoś obszaru, lecz **dane** umożliwiające generację mapy.

GIS TO NIE MAPA!

ELEMENTY SYSTEMU

ŹRÓDŁA DANYCH

Istotnym elementem niezbędnym przy tworzeniu systemu informacji geograficznej jest posiadanie odpowiednich i wiarygodnych danych.

ZDJĘCIA SATELITARNE

POMIAR TERENOWY

ZDJĘCIA LOTNICZE

MAPY ANALOGOWE

POMIARY GPS

A screenshot of a geographic data database table with multiple columns and rows of data.

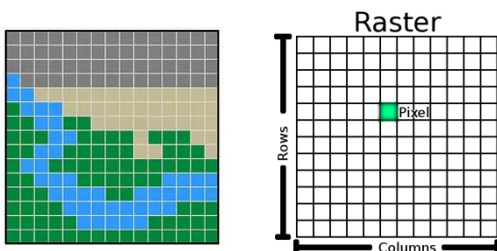
BAZY DANYCH GEOGRAFICZNYCH

MODELE DANYCH PRZESTRZENNYCH

Jest to sposób graficznej reprezentacji obiektów świata rzeczywistego w zakresie ich położenia przestrzennego, kształtu oraz istniejących między nimi relacji przestrzennych.

MODEL RASTROWY

W najprostszej postaci składa się z siatki kwadratów lub prostokątów, której pojedyncze elementy (pola) nazywane są pikselami.

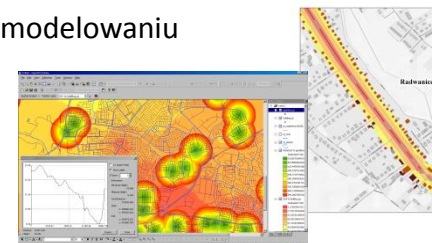
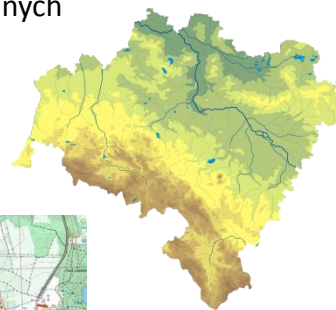
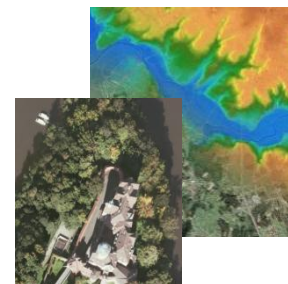
Jakość mapy rastrowej zależy od rozdzielczości (liczby pikseli w obrazie).

Popularne formaty zapisu obrazów rastrowych to: TIF, GIF, JPEG, BMP.

Wykorzystywanie:

- do gromadzenia i przetwarzania danych pochodzących ze zdjęć lotniczych, satelitarnych lub skanowania tradycyjnych map
- do przedstawiania zjawisk i obiektów zmieniających się w sposób ciągły np. rzeźba terenu
- jako mapy podkładowe
- w analizach przestrzennych i modelowaniu zjawisk przyrodniczych

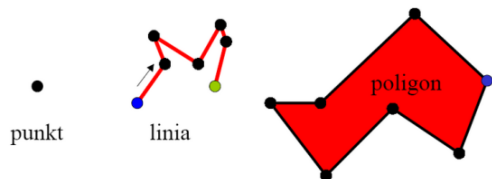

MODELE DANYCH PRZESTRZENNYCH

Jest to sposób graficznej reprezentacji obiektów świata rzeczywistego w zakresie ich położenia przestrzennego, kształtu oraz istniejących między nimi relacji przestrzennych.

MODEL WEKTOROWY

W modelu wektorowym każdy element środowiska przyrodniczego jest klasyfikowany jako punkt, linia lub poligon.

Na mapie wektorowej możliwe jest **wyodrębnienie** poszczególnych obiektów terenowych i podłączenie do nich informacji (atrybutów) z bazy danych.

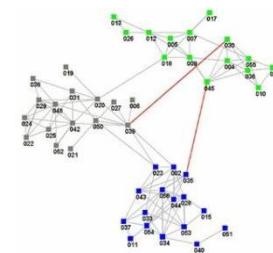

Główną zaletą tego modelu jest jego prostota oraz skalowalność.

Popularne formaty zapisu danych wektorowych to: GML, SHP, TAB.

Wykorzystywanie:

- do tworzenia baz danych przestrzennych zawierających obiekty opisane przez atrybuty oraz relacje topologiczne między sąsiadującymi obiektami
- do przechowywania danych o charakterze dyskretnym, dla których wymagana jest duża dokładność. np. granice działek, ulice, budynki, sieci: elektryczne, gazowe, wodne, telefoniczne itd.
- do modelowania obiektów o geometrycznym zapisie liniowym (analizy sieciowe) np. w transporcie
- stosowany powszechnie w różnych systemach typu CAD

POWSZECHNY DOSTĘP

GEOINFORMACJA

MEDIA

- MAPY ZASIĘGU ZJAWISK ATMOSFERYCZNYCH
- PROGNOZOWANIE ZJAWISK
- PROGNOZOWANIE PROCESÓW NATURALNYCH
- PREZENTACJA WYNIKÓW np. wyborów itp.

INTERNET

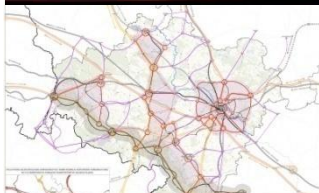
- GEOPORTALE
- USŁUGI WMS I WFS
- APLIKACJE DO ZBIERANIA, PRZETWARZANIA I PUBLIKOWANIA DANYCH PRZESTRZENNYCH

ZASTOSOWANIE

Ocenia się że ok 80% decyzji obecnie podejmowanych przez ludzi ma charakter przestrzenny, tzn. łączy się z przestrzenią bądź podlega jej wpływowi.

Dziedziny zastosowań systemów GIS:

- działalność gospodarcza,
- działalność administracyjna,
- publikowanie map,
- zarządzanie surowcami, geologia,
- ochrona środowiska naturalnego,
- transport,
- nauka i edukacja,
- ...

DZIEDZINY ZASTOSOWAŃ

Ocenia się że ok 80% decyzji obecnie podejmowanych przez ludzi ma charakter przestrzenny, tzn. łączy się z przestrzenią bądź podlega jej wpływowi.

Branże w których powszechnie wykorzystuje się systemy GIS:

- sieci energetyczne,
- geodezja i kartografia,
- sieci telekomunikacyjne,
- sieci wodno-kanalizacyjne,
- sieci gazowe,
- planowanie przestrzenne i urbanistyka,
- rolnictwo i leśnictwo,
- gospodarka wodna,
- transport i drogownictwo.

<http://edu.esri.pl/skarbnica-wiedzy/serwisy-mapowe>

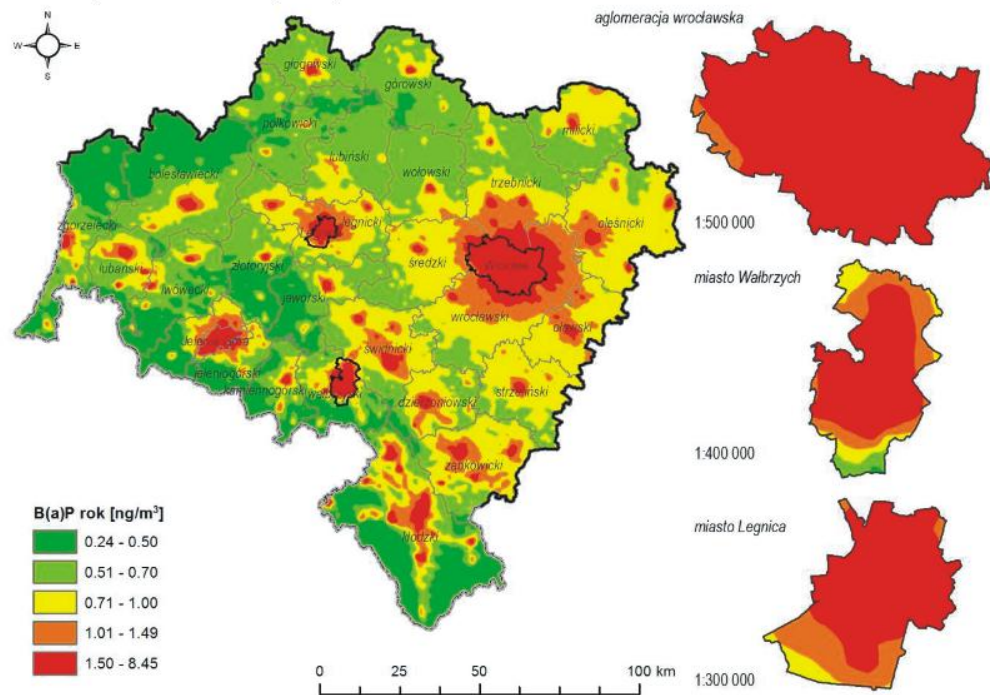
PRZYKŁADY MAP

- **Mapy analityczne** – pokazują poszczególne aspekty lub właściwości zjawisk w oderwaniu od całości, bez współdziałania z innymi aspektami.

Na przykład mapy:

- temperatury,
- jakości powietrza,
- wiatrów,
- opadów,
- stref wysokości, itp.

Mapa 18. Rozkład stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu na terenie województwa dolnośląskiego na podstawie wyników modelowania jakości powietrza za 2014 rok

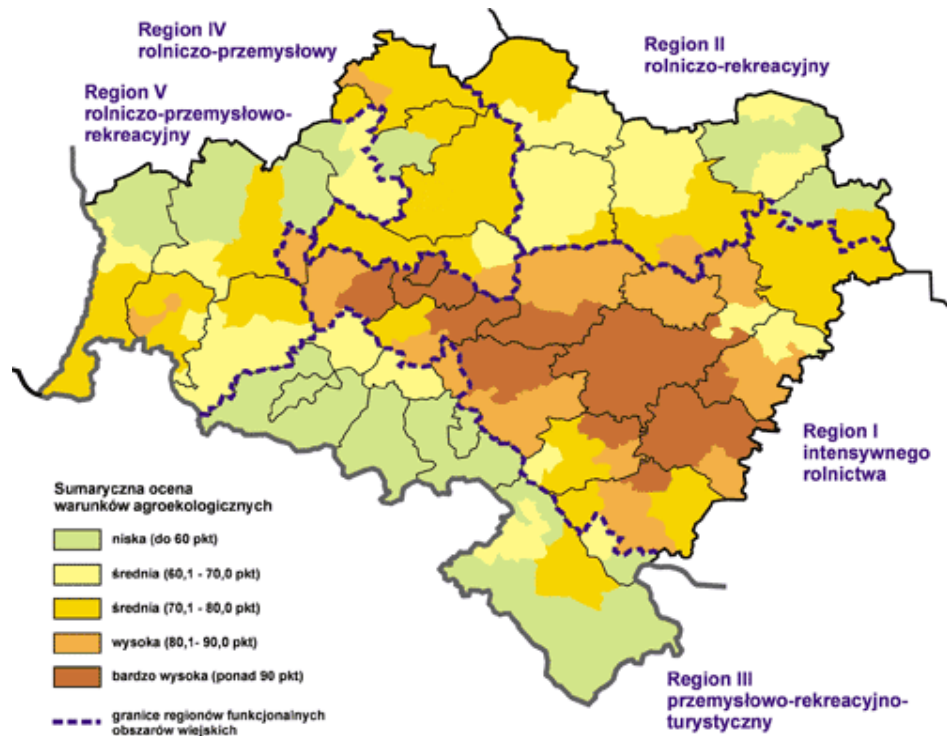
źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu

PRZYKŁADY MAP

- **Mapy syntetyczne** – dają całościową, integralną charakterystykę zjawisk , przy formułowaniu której uwzględnia się składowe konkretnego zjawiska i istniejące między nimi związki.

Na przykład mapy:

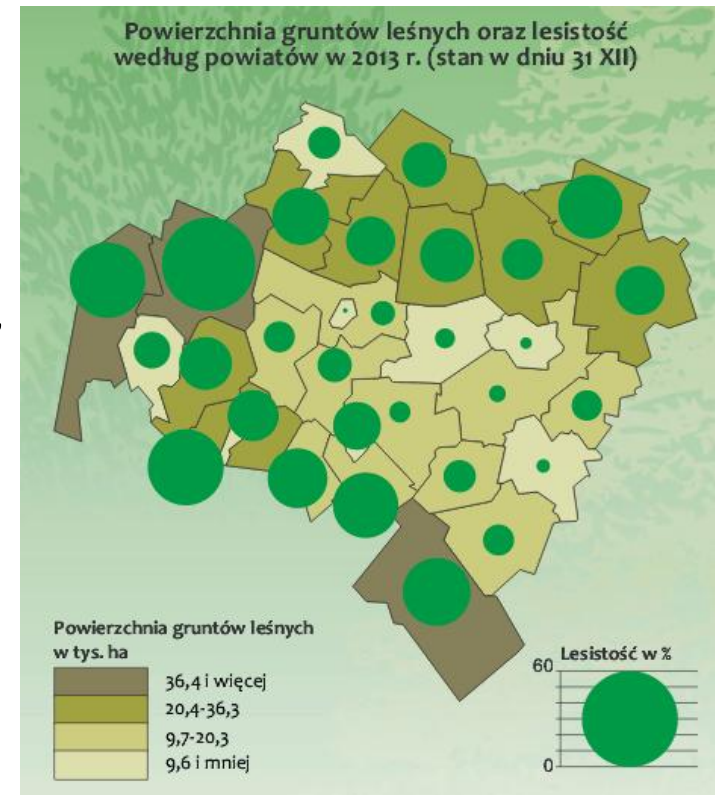
- krajobrazowe,
- regionów klimatycznych,
- regionów rolniczych, itp.

PRZYKŁADY MAP

- **Mapy kompleksowe** – pokazują równocześnie kilka cech zjawiska lub kilka wzajemnie powiązanych zjawisk, każde przy zastosowaniu indywidualnych wskaźników.

Użytkownik Systemów Informacji Geograficznej ma możliwość doboru interesujących go danych i przetworzenia ich do postaci graficznej, tak aby dawały odpowiedź na sformułowane przez niego pytanie.

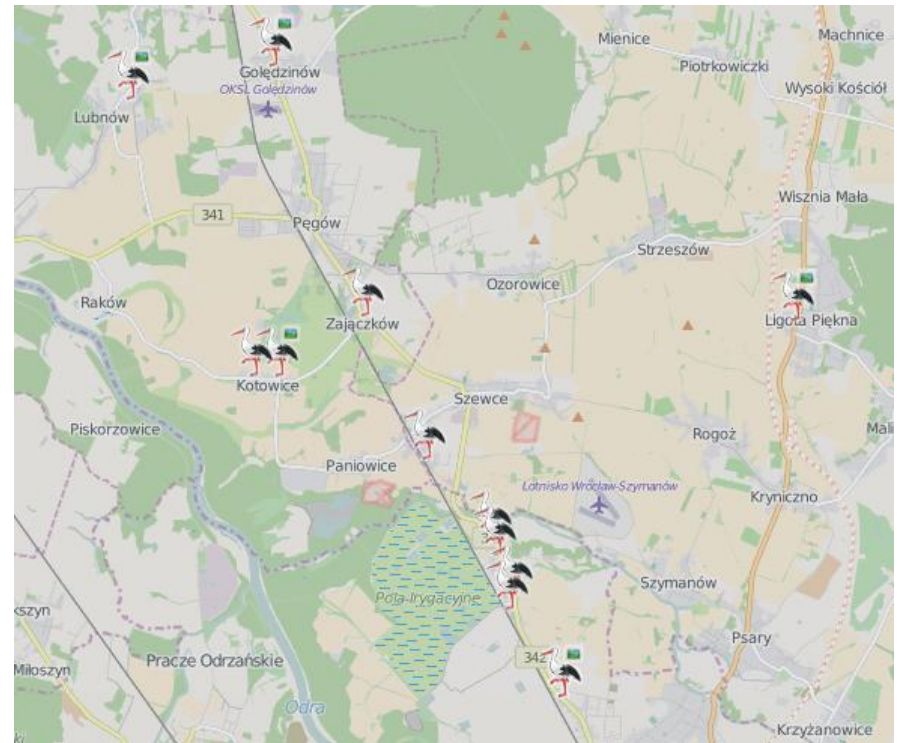

źródło: Urząd statystyczny we Wrocławiu

PRZYKŁADY MAP

- **Mapy dokumentacyjne** – pokazujące realne zjawiska, jako rezultat ich bezpośredniego badania w rzeczywistości.

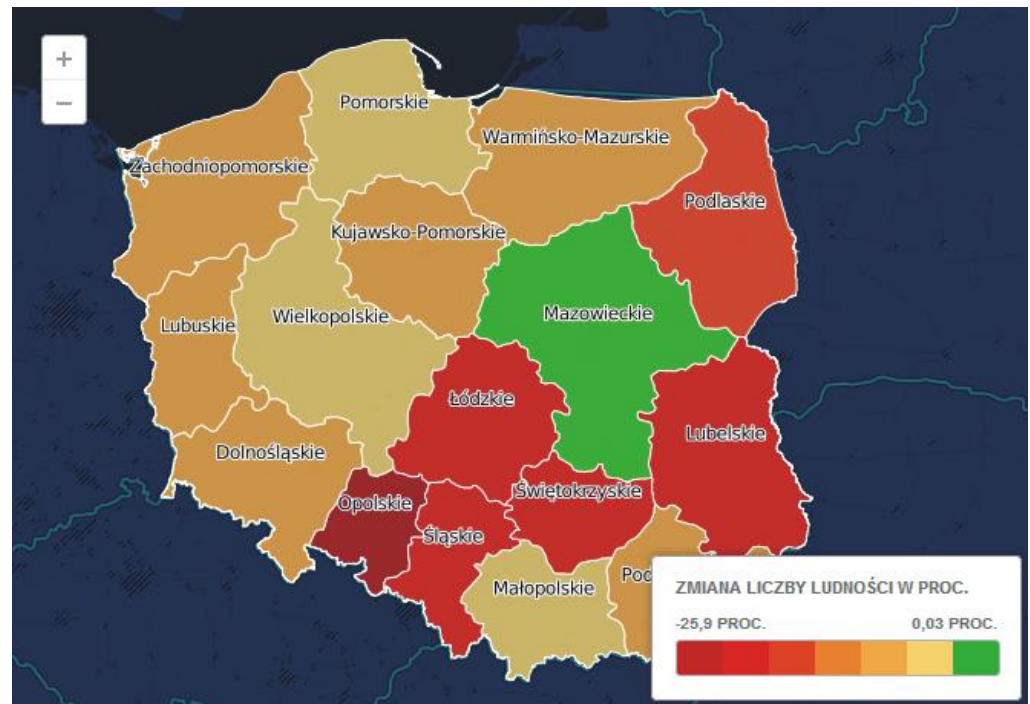
Aktualnie przy użyciu odbiorników GPS i odpowiedniego oprogramowania, możemy bezpośrednio i na bieżąco w terenie zbierać dane do systemu, które później będą prezentowane na mapie dokumentacyjnej.

Lokalizacje bocianich gniazd (fragment mapy) źródło: OpenStreetMap

PRZYKŁADY MAP

- **Mapy prognostyczne** – przedstawiają naukowe przewidywanie zjawisk i procesów, jeszcze nie istniejących lub nieznanych. Prognozy kartograficzne mogą dotyczyć zarówno rozwoju zjawisk w czasie, jak i ich istnienia oraz rozmieszczenia w przestrzeni.

źródło: Newsweek

GIS W SZKOLE

- GEOINFORMACJA pomaga zrozumieć procesy zachodzące w środowisku naturalnym.
- GEOINFORMACJA skłania do SZUKANIA, ANALIZOWANIA i OKREŚLANIA ZALEŻNOŚCI między obiektami i zjawiskami.
- GEOINFORMACJA uczy i umożliwia wyciąganie WNIOSKÓW.

GIS W SZKOLE

- Urozmaicenie zajęć, mobilizacja do wyjścia w teren,
- Obcowanie z technologią, która wzbudza naturalne zainteresowanie wśród dzieci i młodzieży,
- Bezkosztowa możliwość zaspokojenia ciekawości świata.

DANE

SPRZĘT
+ OPROGRAMOWANIE

OTWARTY UMYŚŁ

KREATYWNOŚĆ

ŚWIAT NA DŁONI

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

GEOPORTAL

DOLNY ŚLĄSK

www.geoportal.dolnyslask.pl